

Pole Position - פרשת תרומה / Rabbi David Saltzman

מזבח הקטורת - פרק ל	מזבח החיצון - פרק כז	שולחן - פרק כה	ארון - פרק כה	
ד וְשִׁתִּי טֹבַעַת זָהָב תַּעֲשֶׂה-לוֹ	ד וְעָשִׂיתָ לוֹ מִכָּבֶד מַעֲשֵׂה רִשֶׁת נְחֹשֶׁת וְעָשִׂיתָ עֲלֵי- הָרִשֶׁת אַרְבַּע טֹבַעַת נְחֹשֶׁת	כו וְעָשִׂיתָ לוֹ אַרְבַּע טֹבַעַת זָהָב :	יב וְיִצְקֶתָ לוֹ אַרְבַּע טֹבַעַת זָהָב :	טֹבַעַת
מִתַּחַת לְזָרוּ עַל שְׁתֵּי צַלְעֹתָיו תַּעֲשֶׂה עַל-שְׁנֵי צַדָּיו	עַל אַרְבַּע קְצוֹתָיו : ה וְנִתְּתָה אֹתָהּ תַּחַת כַּרְפֵּי הַמִּזְבֵּחַ מִלְּמַטָּה וְהִיְתָה הָרִשֶׁת עַד חֲצֵי הַמִּזְבֵּחַ :	וְנִתְּתָה אֶת-הַטֹּבַעַת עַל אַרְבַּע הַפְּאֵת אֲשֶׁר לְאַרְבַּע רַגְלָיו :	וְנִתְּתָה עַל אַרְבַּע פְּעֻמֹּתָיו וְשְׁתֵּי טֹבַעַת עַל-צַלְעוֹ הָאֶחָת וְשְׁתֵּי טֹבַעַת עַל-צַלְעוֹ הַשְּׁנִייתָ :	location of טֹבַעַת
וְהָיָה לְבָתִּים לְבָדִים לְשֵׂאת אֹתוֹ בְּהֶמָּה :				purpose of טֹבַעַת
ה וְעָשִׂיתָ אֶת-הַבָּדִים עֲצֵי שֹׁטִים וְצִפִּיתָ אֹתָם זָהָב :	ו וְעָשִׂיתָ בָּדִים לַמִּזְבֵּחַ בָּדִי עֲצֵי שֹׁטִים וְצִפִּיתָ אֹתָם נְחֹשֶׁת :	כח וְעָשִׂיתָ אֶת-הַבָּדִים עֲצֵי שֹׁטִים וְצִפִּיתָ אֹתָם זָהָב	יג וְעָשִׂיתָ בָּדִי עֲצֵי שֹׁטִים וְצִפִּיתָ אֹתָם זָהָב	בָּדִים
	ז וְהוּבָא אֶת-בָּדָיו בְּטֹבַעַת וְהָיוּ הַבָּדִים עַל-שְׁתֵּי צַלְעוֹת הַמִּזְבֵּחַ בְּשֵׂאת אֹתוֹ :	וְנִשְׂאֲבֹם אֶת-הַשְּׁלֶחַן : כז לַעֲמַת הַמִּסְגָּרָת תִּהְיֶינָה הַטֹּבַעַת לְבָתִּים לְבָדִים לְשֵׂאת אֶת- הַשְּׁלֶחַן :	יד וְהִבֵּאתָ אֶת-הַבָּדִים בְּטֹבַעַת עַל צַלְעוֹת הָאָרוֹן לְשֵׂאת אֶת- הָאָרוֹן בָּהֶם : טו בְּטֹבַעַת הָאָרוֹן יִהְיוּ הַבָּדִים לֹא יִסְרוּ מִמֶּנּוּ	location and purpose of בָּדִים purpose of טֹבַעַת

Pole Position - פרשת תרומה / Rabbi David Saltzman

1. How many rings were there on the Aron?
2. On which side and where were they placed?
  - a. How did this affect how it was carried?
3. What does the word פְּעַמְתָּיו mean?
4. Why is there is an extra י in the word וּשְׁתֵּי?
5. Were the badim removed from the rings?
6. In which direction was the Aron carried?

רש"י - פעמותיו. כְּתַרְגוּמוֹ זִוְיָתִיהּ; וּבְזָוִיִּת הַעֲלִיּוֹנוֹת סְמוּךְ לְכַפְרֵת הָיָה נְתוּנוֹת, שְׁתֵּי מִכָּאן וּשְׁתֵּי מִכָּאן לְרַחְבּוֹ שֶׁל אָרוֹן, וְהַבְּדִים נְתוּנִים בָּהֶם, וְאָרְפוּ שֶׁל אָרוֹן מְפָסִיק בֵּין הַבְּדִים, אֲמַתִּים וְחֻצֵי בֵּין בַּד לְבַד, שֶׁיְהִיּוּ שְׁנֵי בְנֵי אָדָם הַנוֹשְׂאִין אֶת הָאָרוֹן מְהֻלְכִין בִּיְבִיחָם; וְכַן מְפָרֵשׁ בְּמִנְחוֹת בְּפ' שְׁתֵּי הַלָּחִים (דף צ"ח):

What are some questions on this explanation?

ושתי טבעת על צלעו האחת. הן הן ארבע טבעות שבתחלת המקרא, ופרש לך היכן היא; והיא"ז זו יתירה היא, ופתרונו כמו שתי טבעות, ויש לך לישבה פן: ושתי מן הטבעות האלו על צלעו האחת: **צלעו.** צדו

ר' אברהם בן הרמב"ם - פעמתיו – אמר המתרגם זאיתיה והזוית ידועה (שהיא) פגישת שתי צלעות האורך והרוחב והנראה שהן (= הטבעות) למעלה בארון סמוך לשפתו דבוקות לזוית; ובקבלה שהצלע שרמז אליה (היא) צלע הרוחב לא צלע האורך.

What is this adding to Rashi?

גור אריה - כתר גומו זויתו. ונראה כי לשון 'פעם' הוא מלשון (ותפעם רוחו) "הולם פעם" (ישעיה מא, ז) ומלשון "ותפעם רוחו" (בראשית מא, ח), שהוא לשון הכאה, וכן הוא לשון 'פעמון' שמכה בו הענבל. כי הזויות מכה בהם, והם הם ראשון להיות מוכה בו כל דבר שיגע בו. ולפיכך הוא בפתח, ואילו היה כמו שפירש הראב"ע שהוא מלשון "מה יפו פעמך" (שה"ש ז, ב), "הרימה פעמך למשואות" (תהלים עד, ג), היה הפ"א בשו"א, דאלו כלם הפ"א בשו"א.

How does the GA explain the word פעם?

אמנם מה שפירש (רש"י) שהיה נתון בזויות העליונה, ומנא לן לומר שהיו בזויות העליונה, שמא בזויות התחתונה? נראה דזויות השטח נקראו זויות, ולפיכך העליונות (ש) הם זויות השטח, כי השטח הוא למעלה, לא השטח התחתון הדבוק בארץ. ויש ראייה לדברי רש"י שהיו נתונות בזויות העליונות, בפרק הוציאו לו (יומא נד.) "ויאריכו הבדים וייראו [ראשי הבדים]" (מ"א ח, ח), יכול יהיו מקרעין בפרוכת ויצאו לחוץ, תלמוד לומר "לא יראו" (שם), הא כיצד, דוחקין ובולטין בפרוכת כשני דדי אשה, שנאמר (שה"ש א, ג) "צרור המור דודי לי בין שדי ילין". ומדקאמר 'מקרעין בפרוכת ויצאו', לא היו נתונים הבדים אלא למעלה, שאם למטה, אם כן היו מונחים הבדים על הארץ, לא אמר ש'היו מקרעין', [ו]היו ליה לומר ש'יעברו הפרוכת ויצאו', כיון דהם למטה בארץ, היו מגביהין את הפרוכת ויצאו לחוץ. ועוד, דודאי כיון דהיו הבדים מונחין על הארץ, אי אפשר שלא היו נראה לחוץ, דמיד הוא יוצא לחוץ. אלא אם כן נאמר שהיה הפרוכת נגרר בארץ, שאז כשהיו מאריכין הבדים לא היה יוצא לחוץ, והיה בולט בפרוכת. וזה אין סברא לומר שהיו מאריכין בפרוכת עד שהיה נגרר בארץ יותר מן המדה, שהרי נתן שיעור בשהו לפרוכת כמו שהיה לפתח קדש קדשים. ועוד, דלא היה זה דומה לדדי אשה, כי דדי אשה הבליטה היא בגובה, ואין הבליטה למטה. ולפיכך צריך לומר דגם שם היה הבליטה בגובה, והיו הבדים בגובה. ועדיין צריך עיון באיזה מקום נתונים, דלמה שינה הלשון ולא כתב "לארבע פאות" כמו שכתוב בשלחן (פסוק כו):

שד"ל - פעמותיו: עיין מלכים א' ז' ל' ול"ד, כי משם ראייה כי פעמותיו כמו פנותיו.

ל - וְאָרְבַּעָה אֹפְנֵי נְחֹשֶׁת לְמִכּוֹנֵה הָאֲחֵת וְסֻרְגֵי נְחֹשֶׁת וְאָרְבַּעָה פְּעַמְתָּיו כְּתַפֵּת לָהֶם מִתַּחַת לְכִיר הַכְּתָפוֹת יִצְקוֹת מִעֲבָרַי אִישׁ לְיָוֵת: לד - וְאָרְבַּעָה כְּתָפוֹת אֶל אָרְבַּע פְּנוֹת הַמִּלְכָּה הָאֲחֵת מִן הַמִּלְכָּה כְּתִפְיָהּ:

Shadal attempts to bring support for this from the only other occurrence of the word in Melakhim I 7:30 "and it's parallel in 7:34 which replaces "פעמתיו" with "פנות".

ראב"ע כה, יב

פעמותיו - חפשתי בכל המקרא ולא מצאתי פעם שהוא זוית רק מלשון רגל.

רגלי עני פעמי דלים ישעיהו כו תַּרְמִסְנָה רַגְלֵי רַגְלֵי עֲנִי פְעַמֵי דִלִים וְהַמְלִיכָה הַכְּתָפוֹת יִצְקוֹת מִעֲבָרַי אִישׁ לְיָוֵת: **וישם לדרך פעמיו תהלים פה יד** צָדֵק לִפְנֵי הַלֵּךְ וְיִשָּׂם לְדֶרֶךְ פְּעַמָיו וְהַמְלִיכָה הַכְּתָפוֹת יִצְקוֹת מִעֲבָרַי אִישׁ לְיָוֵת: *Righteousness will go before him, and He will place it on the way of his steps*

What would Shadal say to this?

מה יפו פעמך, ורבים ככה.

ע"כ הוצרכתי לפרש כי רגלים היו לארון. כי דרך בזיון הוא שישב הארון בארץ.

Pole Position - פרשת תרומה / Rabbi David Saltzman

ועוד: מה טעם לומר **ושתי טבעות זהב** בתוספת הוי"ו. ואילו היו הראשונות היה כתוב שתי טבעות. להודיע שהם ארבע טבעות זהב, שהזכיר כמשפט הלשון.

יש מחכמי דורינו שהבין זה ואמר:

כי הבדים היו מושמים בארון בטבעות שהיו על הפעמונים. וכאשר יצטרכו לשאת את הארון יוסרו מהטבעות השפלות ויושמו בטבעות העליונות. וכן כתוב: **ושמו בדיו**.

ולפי דעתי: שהבדים אחר שהושמו בטבעות העליונות לא הוסרו משם. כי כן כתוב: **לא יסורו ממנו**. ופירוש: ושמו בדיו על הכהנים, שהיו משימים בדי הארון בכתפות הקהתים וכאשר הושם הארון בדביר הוצרך להיותו סמוך אל הקיר, שיסוכו הכרובים על הארון ועל בדיו. על כן האריכו קצה כל אחד מהבדים. וזהו **ויאריכו הבדים** והנה הארבע טבעות השפלים היו ליופי ותפארת כמשפט הארונים.

How does he differ from Rashi?

מחברת מנחם - פעם מתחלק לארבע מחלקות:

- האחד,
  - פעם בחוץ פעם ברחבת (משלי ו, יב),
  - פעמים רבות יצילם (תהלים קו, מג),
  - הפעם אודה את יי' (בראשית כט, לה).
- השני,
  - ותחל רוח יי' לפעמו (שופטים יג, כה),
  - הרימה פעמיך למשאות נצח (תהלים עד, ג),
  - ותפעם רוחו (בראשית מא, ח),
  - נפעמתי ולא אדבר (תהלים עז, ה),
  - ותתפעם רוחו (דניאל ב, א).
- השלישי,
  - מה יפו פעמיך (שיר ז, ב),
  - פעמי דלים (ישעיהו כו, ו),
  - פעמי מרכבותיו (שופטים ה, כה),
  - פעמיו ירחץ בדם הרשע (תהלים נח, יא),
  - את הולם פעם (ישעיהו מא, ז),
  - לשון רגל וצעד המה.
- הרביעי,
  - ונתת על ארבע פעמתי (שמות כה, יב).

What would Iben Ezra say about this 4th option? What is missing according to Shadal?

רמבן - ארבע פעמותיו - כתר גומו: ארבע זויתיה.

ובזויות העליונות סמוך לכפורת היו נתונים. ושתי טבעות על צלעו האחת, הן ארבע טבעות שבתחילת המקרא, ופירוש הכתוב ושתיים מן הטבעות האלו על צלעו האחת. כך פירש רש"י.

ויפה פירש. אבל לא ידעתי למה אמר שבזויות העליונות סמוך לכפורת היו הטבעות, שהכובד היה יתר מאד, ועוד כי דרך הכבוד הוא שיהיה הארון נשא וגבוה למעלה על כתפות הכהנים?

ור"א אמר: חיפשתי בכל המקרא ולא מצאתי "פעם" שיהא זוית, רק רגל, מה יפו פעמיך (שה"ש ז ב), רגלי עני פעמי דלים (ישעיהו כו ו), על כן הוצרכתי לפרש כי רגלים היו לארון. ופירש כי הם שמונה טבעות, ד' תחתונות לשאת אותו בהם, והעליונות היו ליופי.

ואין דבריו נכונים כלל.

אבל אם כדבריו שהפעם רגל, יצוה הכתוב שיהיו הטבעות בזויות התחתונות אשר הארון יושב בהן, ויקרא הצדדים התחתונים רגלים. כי לשון הקדש יתפוש כל הצורות לדמות האדם, ויאמר לכל דבר לעליונו ראש ולצד התחתון רגל:

וזה באמת כך הוא, שבזויות התחתונות היו הטבעות, והארון נשא למעלה, כמו שפירשתי למעלה.

אבל לפי דעתי אין פעם רגל, אבל הוא שם הפסיעה, מה יפו פעמיך בנעלים בתנודי חמוקי ירליך קמו חלאים מעשה יי' אמן (שה"ש ז ב), פסיעותיך, כעניין שנאמר בתלמוד (ע"ז יח א): כמה נאות פסיעותיה של ריבה זו, וכן בעד החלון נשקפה ותיבב אם סיפרא בעד האשנב מדוע בנש רבבו לבוא מדוע אחרו פעמי מרכבותיו (שופטים ה כח). ואמר הכתוב בכאן "פעמותיו" לפסיעות הכהנים הנשאים אותו, רמז שני דברים, שיהיו הטבעות בזויות למטה ממש סמוכים למושב הארון, ושיהיה כל ארכו של ארון מפסיק בין שתי הטבעות, כי הארון ארכו למזרח, והטבעות שנים בצפון אחד בראש המזרחי ואחד במערב, ושנים בדרום, ופעמי

Where does Ramban agree with and differ from Rashi and Iben Ezra? On what reason does he formulate his opinion?

Pole Position - פרשת תרומה / Rabbi David Saltzman

הכהנים הולכים בין טבעת לטבעת, ולפניהם. ובמשנת המשכן שנו ארבע טבעות של זהב היו קבועות בו, שתיים בצפון ושתיים בדרום, שבהם היו נותנין את הבדים ולא היו זזים משם לעולם וכו':

בכור שור - ויצקת לו ארבע טבעות (וגו') ושתי טבעות - לפי הפשט: מדקאמר "ושתי" נראה ששמונה טבעות היו. בתחילה יצק ארבע טבעות קטנים קבועים בארון, ובאותן קבע ארבע טבעות גדולים ורחבים, שהבדים קבועים בהם. וכשהיו מניחין הארון, הנושאין אותו כפלים הטבעות שהם נתונים בתוך הטבעות הקבועים, ונשפלים הבדים, והיו כמו נתלים שם, ולא היו כנגד גובה הארון אלא כשנושאים אותם.

חזקוני - ויצקת לו ארבע טבעת זהב - לפי פשוטו הם טבעות קטנות שהיו מן הארון עצמו. **על ארבע פעמתי** - משני צדי רחבו, ויש מפרשים **פעמתי** - רגלו כמו מה יפּו פעמך בנעלים רגלי עני פעמי דלים. אין נאה להיות הארון מונח סמוך על גבי קרקע. ושתי טבעות אחרים גדולים להיות בתים לבדים ושתי טבעות אלו קבועים בטבעות קטנים וכשהיו מניחים את הארון היו הטבעות הגדולים נשפלים עם הבדים ונתלן שם, שלא היה רוצה הקב"ה שימששו הארון כשהיו הבדים בטבעות. על צלע האחת ושתי טבעות על צלעו השנית היינו על ארבע פעמתי וארכו של ארון היה מצפון לדרום בין הבדים שמשך ארכו ממזרח למערב.

נצי"ב - על ארבע פעמתי - פירש רש"י זויות העליונות. **והרמב"ן** הקשה דא"כ היה הארון בשעת משאו למטה מכתפי הנושאים, וזה אינו נוח למשא וגם אינו לכבוד. להכי פירש הרמב"ן שהיו הטבעות בזויות למטה ממש סמוכים למושב הארון. והפלא על קדוש ה' הרמב"ן ז"ל, דבפירוש איתא בשבת (צב, א) על הארון דהוי במשאו תילתא מלעיל ותרי תילתי מלתחת, הרי שהיו הבדים והטבעות בשליש מלמעלה. ותו, הא ביומא (נד, א) איתא דהבדים היו דוחקין ויוצאין בפרוכת ונראין כשני דדי אשה, שנאמר) שיר השירים א, יג" (בין שדי ילין", ואי היו מונחין על המושב של הארון היאך נראין כשני דדי אשה. אלא כפירוש רש"י, והוּו כשני דדי אשה בשליש הגוף מלמעלה.

How was the Aron carried? Why does the Netziv say this opinion?

ושתי טבעות וגו' - פירש רש"י וכן הרמב"ן דהו"ו מיותרת, ופתרונו כמו "שתי טבעות וגו'". ובאמת היה **נראה בפשוטו** כמו שכתב **הראב"ע** שהיו שמונה טבעות, וכך כתבו התוספות יומא (עב, א) מזה הדיוק. ובזה היה מתיישב רומיא דקראי, דלהלן (לז, ה) כתיב במעשה בצלאל "ויבא את הבדים בטבעות על צלעות הארון לשאת את הארון", מבואר דבצלאל הביא את הבדים, וכמו שיבואר בסמוך (פסוק י"ד) דהכי דייק קראי דצוואה. והרי בשעת הקמת המשכן (להלן מ, כ) כתיב "ויקח ויתן את העדות אל הארון וישם את הבדים על הארון", מבואר דמשה עשה כן. אלא שני מיני בדים ושמונה טבעות, היינו, ד' טבעות בשליש העליון למשא, וכדאיתא בשבת, ואותם הבדים הביא בצלאל כמבואר בקרא "לשאת את הארון". ועוד היו טבעות למעלה ממש ובהם היו הבדים בולטין כשני דדי אשה שהן גבוהין עשרה טפחים מיהת, ובאותן הטבעות שם משה הבדים אחר נתינת העדות. **זה היה נראה לפי הפשט.**

Like whom is the Peshat explanation? Why?

ספורנו - פעמתי - זויות שוליו.

ושתי טבעות על צלעו האחת - הצד הארץ יקרא צלע. וזהו אם כן שארבעתם תהיינה על ארבע זויות השולים, וצוה גם כן שלא תשמנה על הצדדים הצרים, אבל תשמנה על הארצים הנקראים צלעות, שפתיים מהן על צלעו האחת ושפתיים מהן על השנית.

How is the Soforno different from all other Meforshim? What is his proof?

רלב"ג ביאור המילות שמות כ"ה - על ארבע פעמתי - רוצה לומר: זויותיו, והוא מענין 'פעם', כי ה'פעם' הוא השניות, והעדר ההתדבקות, וכן הענין בזויות, כי בהם יתלקו השטחים המקיפים בדבר קצתם מקצת.

והנה היו שתי טבעות מהם על הצלע האחד מצלעות הרחוב, ושתי טבעות על צלעו השנית, ובהם היו נכנסים הבדים המצופים זהב.

וצויה ה' יתעלה שלא יסורו הבדים מטבעות הארון, אבל יהיו שם מוכנים לשאת את הארון בהם; והיה זה כן, כי מפני שהעדות הניתן בארון היה דבר שלם בעצמותו, והדבר השלם הוא מה שלא יחסר בו דבר, רצה ה' יתעלה שימצא השלמות בארון בכל הפנים, עד שלא יחסר בו דבר, אבל ימצא תמיד מוכן על השלמות מבלי שיצטרך להביא בו דבר מחוץ.

How does the Ralbag explain the word פעם?

הכתב והקבלה - (יב) ארבע פעמתי.

תרגמו אונקלוס ארבע זויות,

והראב"ע אמר חפשי בכל המקרא ולא מצאתי פעם שהוא זוית, רק רגל, מה יפּו פעמך, לכן יפרש כי רגלים היו לארון ושם קבע הטבעות.

והרמב"ן טען עליו כי אין פעם רגל אבל הוא שם הפסיעה, מה יפּו פעמך פסיעותיך כמאמרם כמה נאות פסיעותי של ריבה זו ואמר הכתוב פעמתי לפסיעות הכהנים הנושאים אותו. ורמז שני דברים, שיהיו הטבעות בזויות למטה ממש סמוכים למושב הארון וכו' ופעמי הכהנים הולכים בין טבעת לטבעת.

והטור בשם אביו הרא"ש טען על הרמב"ן במה שכ' שהיו הטבעות בזויות למטה, דמבואר (שבת) דבשליש העליון סמוך לכפרת היו הטבעות דכל טוענא דמדלי במוטות תלתי מלעיל ותרי תלתי מלתחת. (ועי' בדברי בעל משכיל לדוד)

How does the Ketav V'Hakabalah explain the word פעם? Contrast it with the Gur

Pole Position - פרשת תרומה / Rabbi David Saltzman

ולדעתי אין לדחות דברי אונקלוס לתרגום פעמותיו זיוותיו, כי יש טעם לתרגומו זה, דכמו שהונח על הזוית שם פנה (ארבע פנותיו) שהוא מלשון פניה (אנה פנה דורך) כי הזוית בו פונה הסובב מצד זה לצד אחר, ככה יכונה הזוית בשם פעם, לפי שבזוית יתנועע הסובב ויתלטל מצד זה לצד אחר, וכל שמושי פעם ענינם תנועה. וטלטול, פעמים על הפסיעות (וישם לדרך פעמיו) והפסיעות הם ע"י טלטול ותנועת רגלים. פעמון על הכלי המשמיע קול צלצל (פעמון זהב) והוא ע"י תנועת העינבל שבתוכו. ותפעם רוחו תרגומו ומיטרפה רוחי, רעיונותיו היו מטולטלים חסרי מנוחה מחשבותיו היו מתנועעים הנה והנה בלתי מרגוע (אונרוהיג) כלשון ספינה המטורפת בים, שמתנועעת ומטלטלת ממקום למקום בלתי סדרים. הנה שפיר תרגום אונקלוס פעמותיו זיוותיו, כי בו יתנועע הסובב ויתלטל מצד זה לצד אחר. והרלב"ג כתב, פעמותיו ר"ל זיוותיו, והוא מענין פעם כי הפעם היא השניות והעדר ההתדבקות, וכן הענין בזוית כי בהם יחלקו השטחים המקיפים בדבר קצתם מקצת, ע"כ.

והא דשבק קרא שאר לשונות המשמשות לזוית, כגון פנה מקצוע וכדומה, ובחר בלשון פעמותיו.

1. כי רצה לכלול בו עוד הוראה אחרת, והוא פעמי נושאי הארון ופסיעותיהם, שהיה באמת בדרך פלא ותמהון משונה מפסיעות כל אדם, כמבואר בדברי רבותינו (רבה פ' נשא) מעולים היו בני קהת מכל הלויים שכל הלויים היו טוענין כלי מקדש היו מהלכין כדרך פניהם כנגד הדרך אבל בני קהת היו מהלכין אחוריהם לחוץ ופניהם לארון כדי שלא ליתן אחור לארון וכ"כ הרמב"ם (ספ"ב מקדש) נושאי הארון היו מהלכין פנים נגד פנים. וידוע שהבדים היו נתונים לרחבו של ארון, וארכו של ארון מפסיק בין הבדים אמתים וחצי בין בד לבד, שיהיו שני בני אדם הנושאים את הארון מהלכין ביניהם, כמ"ש רש"י כאן (ממנחות צ"ח ב') ואחרי שבדרך משאם היו פנים נגד פנים, א"כ לא היו יכולים לעשות פסיעותיהן לפנייהם כדרך כל אדם, ועל כרחן היו צריכים לילך לצדדיהן, ולעשות פסיעות צדדיות (זייטווארטסשריטטע), הנה לחשיבות נושאי הארון שהיו מהלכין לכבוד הארון בפסיעות משונות מכל הולכי דרך, ולא השגיחו על הטורח הגדול והיגיעה הרבה המגיע להם משנתי פסיעותיהן ופעמותיהן, לכן טרח קרא וקרא את זוית הארון בשם פעמותיו, לכלול בו שתי הכונות, וטעם פעמותיו, זוית המשמשות לפעמי נושאי ותרגום פעמותיו (שריטטווינקעל).
2. ולדברי אגדה שהיה הארון נושא את נושאי, קורא הכתוב הזויות בשם פעמותיו, כאילו הם עצמם היו עושים פסיעות לנסוע את הארון.
3. ויתכן עוד שלא נקבעו הטבעות להיות אחוזים בארון החיצון לבד, דהיינו בארון הזהב שהיה צפוי על ארון העץ מבחוץ, דא"כ נקל מאד שיתקלקל מקום מושב הטבעות לרוב משאת שלשת הארונות עם הלוחות שבתוכם המכבידים על מקום אחיזת הטבעות (עי' יומא ע"ב ב' אם היה שולי ארון הזהב עוביו טפח) ובנקל יוסדק וישתבר ויפול, ואין סומכין על הנס שהארון נושא את נושאי, לכן כדי לחזק מקום אחיזת הטבעות, עשאום באופן שיהיו נאחזים גם בארון העץ ואפשר גם בארון הפנימי. ובה היתה אחיזתם חזק מאד ויש בהם כח לסבול על ידיהם עול משאת שלשת הארונות והלוחות. וזה נכלל בלשון פעמותיו, כי יהיה מענין שלש פעמים בשנה, שבנו זה פעמים, שיורה על כפילת הדבר (פערדאפפלונג) וטעם פעמותיו כפילותו כלומר כפילת ארונות, ולהורות בא שהטבעות היו אחוזות בכפילות הארונות, ולכוננו זו הניח המקרא שאר לשונות המורות על זויות ובחר בפעמותיו כדי לכלול גם כפילות הארון, וטעם פעמותיו זיוותיו הכפולות.

והתבונן דטבעות שבשאר כלי משכן הזכיר הכתוב לשון עשי' בשולחן ועשית לו ד' טבעות (כ"ה כ"ו) במזבח ועשית על הרשת ד' טבעות (כ"ז ד') ושתי טבעות תעשה לו (למ"ד ד') וכאן בארון הזכיר הכתוב ויצקת לו ד' טבעות, כי לגודל משאת הארון שהיו כפול שלשה, והלוחות שבתוכם שהיה משאם ארבעים סאה, כביב"ע כי תשא ל"א י"ח, והכופרת שהיה עביו טפח באמתים וחצי אורך ואמה וחצי רוחב, והכרובים ממעל לכפרת שגבהן עשרה טפחים, הנה בצירוף כלם היה משא כבד מאד, ולזה היו הטבעות צריכים להיות חזקים מאד, לכן אמר בהם לשון ויצקת, כי מתכות הנתך הוא חזק ואמיץ בעבור דבוק חלקיו, כי שרש יצק ישמש על הקושי והחוזק כמו והיית מוצק (איוב י"א) והבדל גדול יש בענין חוזק הדבר במתכות, בין שהוא מרודד ומופשט בחלקיו, בין המוצק המדובק בחלקיו. ומה שעשה בצלאל גם בשלחן ובמזבח הטבעות ביציקה, ככתוב (ויקהל ל"ז ג', ל"ה ה') אף שבצווי לא נאמר רק עשי', והיה יכול לעשותו ע"י רדידה, יתכן שעשאם ביציקה למצוה מן המובחר. (עי' פלתי י' סי' מ"ג סק"ו עובי דינר זהב).

How does this connect with answer # 3 above?

מלבי"ם - יב) ושתי טבעות על צלעו האחת. המפ' נלחצו בלשון זה

שמשמע שהיו שמונה טבעות ארבע על פעמותיו וארבע על צלעיו, וכ"ד הראב"ע. ופי' פעמותיו היינו רגליו שהיו רגלים לארון והיו בו טבעות לני, וטבעות הצלעות לשאת אותו,

והתוס' ביומא (דף ע"ב) דעתם שהיו ארבעה בדים בח' טבעות, ומ"ש ושמו בדיו, היינו בדים שנשא אותו בהם, ומ"ש לא יסורו ממנו, היינו הבדים שהיו קבועים, וזה דחוק מאד שלא נזכר בכתוב שהיו ארבעה בדים,

ויותר היה נראה לפ"ז שהיו שמונה טבעות, שתיים על צלעותיו לשום שם הבדים בעת הנסיעה, והיו בשליש העליון כמ"ש בשבת (דף צ"ב) שגמירי דטונא דמדלי אינש על כתפוי תלתא מלעיל ותרי תלתא מלתחת, וארבע על פעמותיו סמוך לרגליו ששם היו הבדים קבועים בעת החניה, ופי' הכתוב, (יד) והבאת את הבדים בטבעות על צלעות הארן לשאת את הארן בהם.

Pole Position - פרשת תרומה / Rabbi David Saltzman

ר"ל שבעת הנסיעה תוציא את הבדים מטבעות שבפעמותיו והבאת אותם בטבעות שבצלעותיו,

בטבעות הארון

ר"ל בטבעות שבפעמותיו יהיו הבדים קבועים בעת החניה

לא יסורו ממנו

בעת החניה, אבל בעת הנסיעה התיר בפירוש להסירם אל טבעות שבצלעות כמ"ש והבאת את הבדים,

ובזה נכון מ"ש בפ' במדבר ושמו בדיו שבעת הנסיעה שם אותם בטבעות שבצלעות,

ובזה נכון מ"ש לקמן (ל"ז ה') ויבא את הבדים בטבעות על צלעות הארון לשאת אותו בהם,

ולקמן (מ"ם ב') ויקח ויתן את העדות אל הארון וישם את הבדים על הארון,

ויקשה מי הוציא את הבדים שהכניס בצלאל הלא עבר בלאו? אך שבצלאל שם אותן בטבעות שבצלעות כיון שאז היה הארון שלא במקומו, ובעת שרצה להכניס הארון למקומו הוציא אותם משה משם וישם אותם בטבעות שבפעמותיו, ששם היו צריכים להיות קבועים כ"ז שהארון במקומו והיה מוזהר בלאו לא יסורו כ"ז שהארון במקומו. ויל"פ גם מ"ש בגמ' שם מתפרקין ואינן נשמטים, ר"ל שמתפרקים לפי שעה בעת שהוציא הארון ממקומו לנסיעה, ואינן נשמטים בעת שהארון במקומו שאז נקרא השמטה כיון שאז מסירם מן הקביעות.

- אולם יקשה ע"ז ממה שהוכיח במנחות (דף צ"ח) שבדי הארון היו ברוחב הארון לא בארכו דארבעה גברי דרי ליה ותרתי גברי לא מסגי רק באמתים וחצי, ומזה מוכיח שהיה אורך הארון לרחבו של בית מצפון לדרום, ולמ"ש לא מוכח מיד די"ל שטבעות שבצלעותיו ששם שם הבדים בעת הנסיעה היו ברוחב הארון, וטבעות שבפעמותיו ששם היו קבועים בעת החניה היו באורך הארון, והארון היה קבוע ארכו לאורך הבית ממזרח למערב ששם היו הבדים בעת החניה,
- וגם לשון מתפרקין ואינן נשמטים לא משמע כפשוטי,

ע"כ נראה שיש הבדל בין פעמותיו ובין צלעיו,

שפעמותיו הם הזוויות כתרומתו זויתיה שלכן נקרא ג"כ סוף הרגל פעם שהוא הזווית והקצה באדם,

וצלעיו הוא רחוק מן הזוויות לצד אמצע הארון, דהיה קבוע בכל צד ארבע טבעות בשורה אחת שתים בצד הזוויות ושתיים לצד האמצע רחוק מן הזוויות שלשה טפחים לכל צד ובעת הנסיעה עברו הבדים את כל הטבעות, ובעת החניה היה יכול להוציאם משתי טבעות וישארו בשתי טבעות לבד, שעז"א בטבעות הארון יהיו הבדים שימצאו תמיד בשתי טבעות, ולעת הנסיעה כתיב ושמו בדיו שאז הוציא אותם לצד חוץ,

ובמקדש של שלמה כתיב (מ"א ה') ויארכו הבדים ויראו וגו' החוצה ופי' חז"ל שהיו בולטים מן הפרוכת כשני דדי אשה, ואורך הבדים שעשה משה לא היה יותר מעשר אמות כי המשכן היה עשר, ובעת החניה משכם לצד חוץ אל הפרוכת שיהיו בולטים בפרוכת כשני דדי אשה שמסתמא גם במשכן היה כן, ובמקדש של שלמה שהיה עשרים על עשרים והארון עמד באמצע הבית, כשמשכם עד אמצע הארון הגיעו עד הפרוכת, וכשמשכם עד טבעות הצלע של צד מזרח שהיה שלשה טפחים רחוק מן הזווית בלטו הבדים ודחקו בפרוכת טפח ומחצה והיו כשני דדי אשה, ומבואר שהוסרו משתי טבעות של צד מערב ונשארו בשתי טבעות שבצד מזרח לקיים בטבעות הארון יהיו הבדים. והנה התוס' במנחות (דף צ"ח ע"ב) כתבו שהבדים הארכו דרך נס ולמ"ש א"צ לזה, ומדברי הריצב"א שהביאו התוס' בב"ב (דף כ"ה) מבואר שס"ל שלא היה דרך נס כמ"ש התו"ט בב"ב פ"ב משנה ט', רק שמ"ש לדעתו שהיו מושכים הארון לצד מזרח אינו נ"ל, דהא מבואר במגלה (דף י') ובכ"מ שהארון עמד באמצע רק ס"ל להריצב"א כיון שהיה חציו למזרח אין מוכח שהשיכנה במערב, ובכ"ז היתה משיכת הבדים בלא נס כמו שכתבתי,

וסר בזה כל מה שעמעמו המפ' בזה כמ"ש בספר מעשה חושב,

והמעייין יתפלא מה נשתנה מזבח הנחשת מן השלחן ומזבח הזהב,

שבמזבח הנחשת נאמר בצוואה והובא את בדיו וכן בעשיה ולא נאמר כן בשלחן ובמזבח הזהב, ובספורו כי הובא המשכן אל

משה חשב את מזבח הנחשת ואת בדיו את ארון העדות ואת בדיו

ובשלחן ומזבח הזהב לא כתב ואת בדיו הגם שגם בהם צוה לעשות בדים, ומצד זה נראה כי מזבח הנחשת מצד גדלו מכל הכלים היו הבדים גדולים וכבדים והיה צריך לשומם בתחלת המסע כדי שיהיה יכול להזיזו ממקומו ולכסותו לכן אמר בו והובא את בדיו בשאת אותו, שהיה צריך להביאם אל תוכו תיכף, ולפ"ז גם מ"ש (במדבר ד' י"ד) אצל מזבח הנחשת ושמו בדיו הוא רק התקון, כי הבאת הבדים היה תחלה טרם כסו אותו בבגד ארגמן, ובזה תמצא פתרון למה שבארון ומזבח הנחשת אמר שם "ושמו בדיו" ובשלחן ומזבח הזהב אמר "ושמו את בדיו", כי שימה שאחריו מלת את מורה על שימת הדבר וקביעתו בתחלתו, אבל בארון ומזבח הנחשת שכבר היו שם הבדים אמר ושמו בדיו היינו שתקנם, ולכן אחר שהזכיר (לקמן ל"ז ה') שבצלאל הביא בדי הארון בטבעות לשאת את הארון אמר (שם מ"ם כ') במרע"ה וישם את הבדים על הארון שבקה"ק האריך אותם לצד חוץ שיהיו בולטים בפרוכת, ושימה זו לשון תקון:

Pole Position - פרשת תרומה / Rabbi David Saltzman

	#	Side of Aron	Location of rings	legs	פְּעֻמָּתָיו	Location of Badim
Rashi	4	width	Top		Corners (hit -Gur Aryeh)	Top
Ramban	4	width	Bottom		footsteps	Bottom
Iben Ezra	8	width	4 top / 4 bottom	yes	legs	
Bechor Shor	8	width	Top/ 4 in the other 4			outer rings
Netziv	8	width	4 top / 4 tippy top			
Chizkuni	8	width	Top/ 4 in the other 4	yes		outer rings
Seforno	4	length	4 on the top			
Ralbag	4	width			Corner/double	
Ketav V'Hakaballa					Corner / movement (because from the corner point the sides move)	
Malbim # 1	8	Travelling-width Resting - length	4 top / 4 bottom	yes	legs	Travelling – top Resting - bottom
Malbim # 2	8	width	4 in a row on each side		Corner – edge (like feet are the edge of a person)	All four – travelling Corners - resting